



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl soudkyní Mgr. Martinou Kotouček Mikoláškovou ve věci

žalobkyně:

Mgr. I. P., narozená X
bytem X

zastoupena advokátkou Mgr. Ivanou Dvorskou
sídlem 2. odboje 968, 259 01 Votice

proti

žalovanému:

Ministerstvo práce a sociálních věcí
sídlem Na Poříčním právu 376/1, 128 01 Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 7. 2021, č. j. MPSV-2021/124694-911,

takto:

Žaloba se zamítá.

Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobou podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), podanou k Městskému soudu v Praze dne 22. 9. 2021, napadá žalobkyně shora uvedené rozhodnutí žalovaného (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým podle § 90 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění zákona č. 403/2020 Sb. (dále jen „správní řád“) zamítl odvolání žalobkyně a potvrdil rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky pro hlavní město Prahu (dále jen „úřad práce“) ze dne 13. 1. 2021, č. j. 1991/2021/A AE (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“), kterým úřad práce žalobkyni odejmul příspěvek na péči.
2. Dne 24. 6. 2022 doručila žalobkyně prostřednictvím ustanovené zástupkyně soudu doplnění žaloby. Žalobkyně uvedla, že správní orgány nedostatečně zhodnotily rozsah jejího dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Je přesvědčena, že se v jejím případě jedná i

Shodu s prvopisem potvrzuje: V. N.

nadále minimálně o středně těžkou závislost ve smyslu § 8 odst. 2 písm. b) zákona č. 108/2006., zákon o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o sociálních službách“), neboť nezvládá čtyři nebo pět základních životních potřeb (dále jako „ZŽP“). Závěry posudku posudkové komise žalovaného ze dne 4. 5. 2021 a jejich doplnění ze dne 15. 6. 2021, které tvoří podklad pro napadené rozhodnutí, jsou neobjektivní, nepřesvědčivé a nepřezkoumatelné. Vychází ze sociálního šetření, které správní orgány provedly dne 30. 8. 2018, tj. více než dva roky před vydáním posudků. U žalobkyně nedošlo ode dne 30. 9. 2016, kdy ji správní orgány posoudily jako osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II (středně těžká závislost), k takovému zlepšení zdravotního stavu, který by odůvodňoval odnětí příspěvku na péči v plném rozsahu. Žalovaná v napadeném rozhodnutí konstatovala, že dle posudkové komise bylo původní zhodnocení zdravotního stavu s ohledem na lékařské nálezy nadhodnocené. Takové tvrzení neobstojí s ohledem na to, že právě dle dřívějšího zhodnocení zdravotního stavu žalobkyně pobírala příspěvek na péči. Žalovaný navíc v napadeném rozhodnutí tvrzený rozpor nikterak nevysvětlil.

3. Žalobkyně v doplnění žaloby dále uvedla, že posudková komise žalovaného hodnotila nezvládání toliko dvou ZŽP (osobní aktivity, péče o domácnost). U zbylých ZŽP pouze bez dalšího uzavřela, že jich žalobkyně není neschopna. A to přestože jí § 2a vyhlášky č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „prováděcí vyhláška“), ukládá, aby se zabývala všemi jednotlivými aktivitami dané ZŽP (viz příloha č. 1 prováděcí vyhlášky) a při nesplnění byť jediné z nich vyslovila, že posuzovaná osoba nadřazenou ZŽP nezvládá. Žalobkyně je schopna vstát pouze s podporou pelesti postele a následně židle. Když se opatrně postaví, chytne se desky stolu a za současného podpírání o kuchyňskou linku se přesune ke dřezu, kde má nádobu k vymočení. Po probuzení je schopna vstát pouze s oporou o stůl. Polohy na lůžku zvládne měnit jen s velkými obtížemi a bolestmi. Po probuzení je ztuhlá, v důsledku čehož není schopna obout se dříve než po uplynutí několika hodin. Velice obtížně zaujímá vhodnou polohu při použití WC, kdy se musí přidržovat stěny a vodovodní trubky, aby byla schopna dosednout na WC. Stejným způsobem z toalety vstává. V některých případech nezvládne očistu po použití WC. Žalovaný se zdravotním stavem žalobkyně podrobněji nezabýval, k potížím udávaným žalobkyní nepřihlédl. Posudková komise žalovaného se k ZŽP mobility, oblékání a obouvání a výkonu fyziologických potřeb žalobkyně, co do posunu v jejich zvládání od roku 2016, nevyjádřila. Žalobkyně má za to, že posudek nesplňuje požadavek úplnosti a přesvědčivosti. Jako takový navíc nepodléhá presumpci správnosti a není možné, aby jej správní orgán bez dalšího převzal jako pravdivý a objektivní. Skutková podstata tvořící základ napadeného rozhodnutí nemá oporu ve spisech, odporuje lékařským zprávám.
4. Žalovaný ve vyjádření k žalobě zrekapituloval průběh správního řízení. Poukázal rovněž na skutečnost, že žalobkyně podala dne 24. 9. 2021 podnět k přezkoumání napadeného rozhodnutí, který rozkladová komise žalovaného neshledala důvodným. K samotné žalobě uvedl žalovaný toliko, že se v napadeném rozhodnutí vypořádal se všemi námitkami žalobkyně a posudek posudkové komise považuje za úplný, objektivní a přesvědčivý. Žalovaný navrhuje, aby soud žalobu zamítl.
5. Součástí správního spisu je posudek lékařky lékařské posudkové služby PSSZ ze dne 30. 9. 2016, č. j. LPS/2016/1933-P5_CSSZ, ve kterém uvedla, že rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu byla maniodepresivní porucha s výrazně psychotickými příznaky (s převažováním mirkomanie). Současně posudková lékařka uvádí u žalobkyně

dekompenzovaný vertebrogenní algický syndrom polytopní a zhoršení celkového stavu, rozvoj únavového syndromu a bolesti kloubů po odléčené borelióze. Ze zdravotnické dokumentace učinila závěr, že žalobkyně není schopna zvládat pět ZŽP: mobilita (není schopna nastupovat a vystupovat z dopravních prostředků včetně bariérových); oblékání, obouvání (problematické je natahování ponožek a kalhot); tělesná hygiena (při osobní hygieně je potřeba asistence); osobní aktivity a péče o domácnost). Na základě tohoto posudku dne 1. 11. 2016 úřad práce přiznal žalobkyni příspěvek na péči ve výši 4 000 Kč měsíčně od května 2016 a 4 400 Kč od srpna 2016. Úřad práce se plně ztotožnil se závěry posudkové lékařky a potvrdil, že žalobkyně není schopna zvládat pět ZŽP podle § 9 zákona o sociálních službách.

6. Dne 17. 8. 2018 obdržel úřad práce od lékařské posudkové služby Pražské správy sociálního zabezpečení (dále jen „LPS PSSZ“) podnět ke kontrole posouzení zdravotního stavu žalobkyně, neboť dříve stanovený stupeň závislosti podle zákona o sociálních službách není nadále odpovídající.
7. Úřad práce dne 23. 8. 2018 žalobkyni oznámil, že zahajuje z moci úřední správní řízení ve věci opětovného posouzení nároku na příspěvek na péči a jeho výši.
8. Dne 12. 9. 2018 (datum 30. 8. 2018, které zaznamenané na listině je zjevná chyba v psaní, neboť toto datum předchází i datu doručení dožádání o provedení sociálního šetření – *pozn. soudu*) provedl úřad práce v místě bydliště žalobkyně sociální šetření. Soud ze záznamu ze sociálního šetření zjistil, že o žalobkyni ke dni, kdy bylo provedeno sociální šetření, pečoval pan V. E.. Za žalobkyní dojížděl z Prahy dle potřeby, cca dvakrát až třikrát týdně, a to v závislosti na aktuálním zdravotním stavu žalobkyně. Ke zvládání ZŽP mobilita je v záznamu uvedeno, že je žadatelka mobilní, na lůžku se sama otočí z boku na bok, sama se posadí, sama vstane, žadatelka nevydrží dlouho sedět, doma se pohybuje bez kompenzačních bez pomůcek, mimo domov s holí. Dokáže sejít či vyjít pár schodů, s delším schodištěm má problém. K lékaři je schopna se dopravovat autobusem, anebo autem v doprovodu další osoby. V noci trpí silnými bolestmi, nevydrží ležet. Nemůže nosit a přenášet těžké předměty. Žalobkyně si oblečení sama připraví (úměrně počastí a okolností) a sama oblékne (včetně obuvi). Ranní hygienu provádí žalobkyně sama u umyvadla, a v rámci celkové tělesné hygieny zvládá žalobkyně vlézt do vany a vylézt z ní, ale samotné omytí provádí ve spolupráci s pečující osobou. Žalobkyně si na toaletu dojde sama, ale v některých případech má problém provést očistu.
9. Podle posudku posudkového lékaře LPS PSSZ ze dne 26. 8. 2019, č. j. LPS/2018/2172-P5_CSSZ, byl rozhodující příčinou pro dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav žalobkyně chronický algický vertebrogenní syndrom polytopní bez senzomotorického deficitu. Ze zdravotnické dokumentace učinil posudkový lékař závěr, že žalobkyně je schopna zvládat všechny ZŽP a nejde tak nadále o osobu, která se podle § 8 odst. 2 zákona o sociálních službách považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby.
10. Dne 16. 10. 2019 rozhodl úřad práce rozhodnutím č. j. 39160/2019/AAE o odnětí příspěvku na péči ode dne 1. 11. 2019. Úřad práce plně odkázal na posudek o zdravotním stavu žalobkyně ze dne 26. 8. 2019.
11. Žalobkyně podala proti rozhodnutí odvolání ze dne 4. 11. 2019. Podrobně popsala vývoj svého zdravotního stavu. Zdravotní obtíže spojené s výhřezy meziobratlových plotének jsou podle žalobkyně v rodině děděny. Žalobkyně trpí problémy se zády od cca 30. roku věku. Výměna plotének s ohledem na daný stav není možná. Současně trpí křečemi ve svalech a

vazech. Zdravotní stav má dopad na kvalitu spánku (s ohledem na bolest), ráno se dostavuje ztuhlost. Dochází k několikadenní neschopnosti chůze. S ohledem na bolesti, které žalobkyni provázejí celý den, žalobkyně méně navštěvuje lékaře, tvrdila, že nezvládá cestu autobusem. Žalobkyně se musí při pohybu hlídat, tak aby se nekontrolovaně nepohnula mimo těžiště, což by se pojilo s ostrými bolestmi. Dále žalobkyně odkazuje na komplikace s tzv. břišním lisem a také na problémy s vyměšováním. Žalobkyně v odvolání zmiňuje zápal plic, který prodělala v roce 2018 a frakturu na levé ruce, ke které došlo v lednu roku 2019, a zejména pak na s tímto úrazem spojené obtíže, které vedou k tomu, že ruku nadále prakticky nepoužívá. Dále uvedla, že od roku 2013 trpí těžkou depresí, kvůli které byla 11 týdnů hospitalizována v Nemocnici Bohnice. Žalobkyně trpí obtíží bipolárního charakteru s převahou atak depresí, které ji někdy zcela paralyzují. Uvádí, že s ohledem na fyzickou bolest a psychické obtíže není schopna cestovat, plavat, chodit na houby nebo chodit mezi lidmi. Co se týče běžných úkonů, nedostane se do vany a bez pomoci pečující osoby se neumyje, nezvládne převléknout povlečení, vyprat, umýt nádobí nebo si ostříhat nehty. Pečující osoba vaří žalobkyni na několik dní dopředu.

12. Dne 10. 12. 2019 vydal žalovaný rozhodnutí, kterým rozhodnutí úřadu práce ze dne 16. 10. 2019, č. j. 39160/2019/A AE, zrušil a věc vrátil úřadu práce k novému projednání. Důvodem byla nepřezkoumatelnost podkladového posudku (posudku posudkového lékaře LPS PSSZ ze dne 26. 8. 2019, č. j. LPS/2018/2172-P5_CSSZ). Zdravotní stav nebyl spolehlivě zjištěn v rozsahu potřebném pro přijetí posudkových závěrů, protože nebyl zjištěn aktuální rozsah a tíže zdravotního postižení. Nebyly zjištěny a zhodnoceny aktuální funkční schopnosti a funkční dopad dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, protože posudkový lékař vycházel z lékařských nálezů starých více než rok, což žalovaný považoval za nedostatečné vzhledem ke skutečnosti, že žalobkyně trpí duševní poruchou a je nutné zjistit a zhodnotit její aktuální duševní stav. Žalovaný uložil úřadu práce, aby si vyžádal od LPS PSSZ posudek, kterým nově posoudí stupeň závislosti žalobkyně na pomoci jiné fyzické osoby. V případě, že nebude nový posudek objektivní, úplný a přesvědčivý, je úřad práce povinen vyžádat si jeho doplnění.
13. Dne 21. 9. 2020 vydal posudkový lékař LPS PSSZ posudek o zdravotním stavu, č. j. LPS/2020/1008-P5_CSSZ. Posudek vychází ze zdravotnické dokumentace nové ošetřující lékařky žalobkyně, MUDr. V. Ř., lékařských zpráv z let 2018 až 2020 z oddělení psychiatrie, neurologie, ortopedie a pneumologie, nálezů z infekčního lékařství z roku 2015 a ze záznamu ze sociálního šetření z 12. 9. 2018. Rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého stavu žalobkyně je podle posudku chronický algický vertebrogenní syndrom polytopní. Ze sociálního šetření podle posudkového lékaře vyplynulo, že žalobkyně je mobilní bez problémů, mimo dům chodí s holí a schody zvládá. Dále zvládá tělesnou hygienou a sama zvládá výkon fyziologické potřeby. Současně platí, že žalobkyně sama hospodaří s penězi, pracuje na zahradě, udržuje domácnost a obsluhuje spotřebiče. Je navíc v kontaktu s přáteli. Posudkový lékař dospěl k závěru, že žalobkyně nezvládá z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu toliko jednu ZŽP (péče o domácnost). Nejedná se tak o osobu závislou na pomoci jiné osoby.
14. Žalobkyně podala dne 11. 11. 2020 proti posudku námitky. Nesouhlasí s tím, že se u ní nejedná o žádný stupeň závislosti. Rozporovala závěr sociálního šetření, na které odkázal posudkový lékař, a to skutečnost, že pracuje na zahradě. Dále zrekapitulovala svou anamnézu. V důsledku zlomeniny zápěstí v únoru 2019 jí zchromla levá ruka. Bez pomoci by se neobešla. Nesevře pěst, neunesse předmět. Bolest vystřeluje až do ramene. Používá

prakticky pouze pravou rukou. K vlastním poměrům dále uvedla, že nemá nikoho, od koho by mohla očekávat pomoc. K lékaři dojíždí prostředky hromadné dopravy. Cesta na polikliniku trvá dvě a půl hodiny. Po cca 40 minutách v autobuse má velké bolesti. Často cesty ruší. Pro bolesti v noci téměř nespí. Po cca 2 hodinách se budí v důsledku bolesti zad a kyčlí. Nikdy nespí více než 4 hodiny v kuse. Dostavují se rovněž zhoršené stavy bolesti páteře s blokáci v několika úsecích a nefunkčnost levé nohy. V těchto stavech, které trvají od 10 do 20 dnů, se zvládne maximálně „dovléct“ na toaletu, jinak pouze leží. V těchto případech se neobejde bez pomoci - sama se nedostane do vany, neumyje nádobí atd. Žalobkyně neguje zvládání ZŽP mobility, tělesné hygieny, komunikace, péče o zdraví, oblékání a obouvání a péče o domácnost. Výslovně uvádí, že pomoc s přípravou jídla je nutná. Zmíněné stavy intenzivní bolesti může vystřídat týden relativního odpočinku od bolesti. V závěru námitek uvedla, že trvalé omezení hybnosti levé ruky a postižení páteře svědčí jednoznačně o tom, že jde o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav vyžadující pomoc jiné osoby při zvládání základních životních potřeb a navrhl, aby byl její zdravotní stav posouzen jako středně těžká závislost na pomoci jiné osoby (jako doposud). K námitkám přiložila lékařskou zprávu ze dne 11. 11. 2020 vypracovanou MUDr. Františkem Hladíkem, (obor rehabilitační medicína), ve které bylo konstatováno, že má žalobkyně trvale omezenou hybnost levé ruky s výrazným funkčním postižením.

15. Posudkový lékař LPS PSSZ vydal dne 10. 12. 2020 opravný posudek k posudku o zdravotním stavu ze dne 21. 9. 2020. Nad rámec dříve uvedených podkladů zohlednil lékařskou zprávu MUDr. F. H. ze dne 11. 11. 2020. Posudkový lékař konstatoval, že dle doložené lékařské dokumentace nejde u žalobkyně o těžké funkční pohybové postižení nebo úplnou ztrátu horních a dolních končetin typu těžké parézy či plegie a mentální deficit není tak hluboký, aby navozoval těžké či zvlášť těžké funkční postižení nebo úplnou funkční ztrátu, pro které by tyto potřeby nezvládala samostatně nebo i s využitím běžných facilitátorů v přijatelném standardu. V opravném posudku setrval posudkový lékař LPS PSSZ na závěru, že žalobkyně nezvládá ZŽP péče o domácnost. Za nezvládnutou oblast nově určil i osobní aktivity. Tyto dvě ZŽP není žalobkyně schopna sama zvládat v plném rozsahu, obtíže jsou akcentovány i duševním onemocněním s výkyvy nálad. U ostatních ZŽP setrval posudkový lékař na tom, že je žalobkyně svede alternativním, ale vyhovujícím způsobem v přijatelném standardu.
16. Dne 13. 1. 2021 vydal úřad práce prvostupňové rozhodnutí, kterým rozhodl o odnětí příspěvku na péči ode dne 1. 2. 2021. V odůvodnění prvostupňového rozhodnutí úřad práce konstatoval, že opravný posudek vypořádává všechny rozhodné skutečnosti.
17. Žalobkyně proti prvostupňovému rozhodnutí podala odvolání ze dne 3. 2. 2021. Namítala, že od okamžiku přiznání příspěvku na péči ve výši 4 400 Kč si zlomila zápěstí na levé ruce a trpí následky tohoto zranění a současně došlo ke zhoršení stavu páteře. Uvedla, že bolesti ji poutají na lůžko. Stav se zhoršuje. Dále poukázala na telefonický hovor s jí osobně neznámou lékařkou (se kterou hovořila ve snaze spojit se s lékařem, v jehož péči), která žalobkyni výslovně sdělila mimo jiné to, že se postará o to, aby jí příspěvek na péči nebyl přiznán. K odvolání přiložila kromě lékařské zprávy MUDr. H. ze dne 11. 11. 2020 také výsledek vyšetření RDG ze dne 12. 1. 2021, ze kterého se podává, že trpí syndromem karpálního tunelu.
18. Dne 4. 5. 2021 posoudila zdravotní stav žalobkyně posudková komise žalovaného, a to v nepřítomnosti žalobkyně, která se z jednání omluvila až dodatečně (jako důvod nepřítomnosti uvedla zdravotní důvody; k tomuto nic nedokládala – pozn. soudu). K ZŽP

mobilita posudková komise uvádí, že zjištěné postižení pohybového aparátu žalobkyně jí umožňuje samostatně zvládat mobilitu (měnit polohy, stát, chodit krok za krokem alespoň 200 m s přerušováním zastávkami, a to i po nerovném povrchu případně za pomoci opěrné pomůcky, chůzi do schodů a ze schodů v rozsahu 1 patra s pomocí zábradlí, otevírat a zavírat dveře, použít bariérový dopravní prostředek včetně nastoupení a vystoupení). Chůze s pomocí opěrných pomůcek se považuje za zvládnutou v přijatelném standardu. Uvedená ZŽP tak byla zařazena mezi zvládané. K ZŽP tělesná hygiena uvedla posudková komise, že z objektivních vyšetření nevyplývala potřeba pomoci při úkonech prováděných v rámci tělesné hygieny, včetně celkové, kterou byla schopna vykonávat ve vhodném hygienickém zařízení, případně v sedě. Pro usnadnění vstupu do a výstupu z hygienického zařízení mohla použít protiskluzovou podložku a přidržení se madel. ZŽP oblékání a obouvání žalobkyně dle posudkové komise zvládá, byla si schopna vybrat oblečení a obutí přiměřeně okolnostem, rozeznat rub a líc oblečení a správně ho vrstvit, oblékat se a obouvat se, svlékat se a zouvat se a manipulovat s oblečením v souvislosti s denním režimem, protože pohybové, duševní i smyslové funkce, jak doloženo, byly pro provádění uvedených činností dostatečné. Oblékání, svlékání, zouvání mohla provádět v sedě. Obouvání byla schopna zvládat za pomoci obouvací lžice. Co se týče obtíží spojených se zlomeninou na levé ruce, podle posudkové komise žalovaného šlo o přechodné několikaměsíční období, ve kterém žalobkyně vyžadovala pomoc i při některých dalších ZŽP. Nešlo nicméně o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav ve smyslu zákona o sociálních službách, protože netrval déle než rok. Nedošlo tedy ke zvýšení počtu nezávládnutých ZŽP. V závěru posudku označila posudková komise žalovaného posouzení posudkové lékařky ČSSZ ze dne 30. 9. 2016 za výrazně nadhodnocené. Posudková komise nezjistila zdravotní důvod pro nezvládání mobility, tělesné hygieny ani oblékání a obouvání. Podle posudku nezvládá žalobkyně toliko dvě ZŽP, a to osobní aktivity a péči o domácnost.

19. Dne 24. 5. 2021 bylo žalovanému doručeno vyjádření k podkladům rozhodnutí. Žalobkyně k ZŽP mobilita a péče o zdraví uvedla, že ve stavech kruté bolesti vůbec není schopna cest k lékaři a ke zvládání ZŽP oblékání a obouvání, tělesná hygiena a komunikace uvedla, že tyto ZŽP pak „jdou stranou“. K vyjádření doložila snímky páteře z roku 2010 a 2020 a další lékařskou dokumentaci z odvětví ortopedie (zprávu MUDr. V., PhD. ze dne 6. 5. 2019 a zprávu MUDr. Z. ze dne 12. 1. 2021).
20. Na základě nových důkazů vyzval žalovaný posudkovou komise o doplnění posudku.
21. Posudková komise žalovaného vydala dne 15. 6. 2021 doplňující posudek, ve kterém setrvala na původním vyhodnocení, s tím, že lékařskou zprávu ze dne 6. 5. 2019 a snímky páteře měla k dispozici již při posledním hodnocení a nový ortopedický nálezný ze dne 12. 1. 2021 neprokazuje takové zhoršení, které by mělo vliv na zvládání některých ZŽP.
22. Ve vyjádření se k podkladům rozhodnutí ze dne 29. 6. 2021 označila žalobkyně posudek za nesplňující požadavky jednoznačnosti, úplnosti a zejména přesvědčivosti Přehlíží obtíže, na které žalobkyně poukazuje. Namítala, že posudek neobsahuje vysvětlení, jakým způsobem byly hodnoceny veškeré posudkové podklady. Zdravotní stav není popsán tak, aby nevystávaly žádné další pochybnosti. Působí nepřesvědčivě.
23. Napadeným rozhodnutím žalovaný potvrdil prvostupňové rozhodnutí. V odůvodnění žalovaný shrnul průběh správního řízení a ocitoval závěry posudků posudkové komise. K námitkám žalobkyně uvedl, že není kompetentní se k posouzení zdravotního stavu vyjadřovat. Rozhodnutí závisí především na odborném lékařském posouzení. Žalovaný

nezpochybňuje zdravotní stav žalobkyně a z něj vyplývající zdravotní potíže. Posudková kritéria však v daném období splněna nebyla. Žalovaný dále poučil žalobkyni o možnosti podat novou žádost o příspěvek na péči. Závěrem konstatoval, že zjištění zdravotního stavu žalobkyně a jeho funkčních důsledků v rozsahu dostatečném pro použití posudkových kritérií vzal za prokázané. Byly objektivizovány všechny skutečnosti významné pro posudkový závěr.

24. Soud poté, co ověřil, že žaloba byla podána včas, že je věcně i místně příslušným soudem a že napadené rozhodnutí je rozhodnutím ve smyslu § 65 s. ř. s., přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu uplatněných žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s. ř. s.). Soud přitom v souladu s ustanovením § 75 odst. 1 s. ř. s. vycházel ze skutkového a právního stavu, který existoval v době vydání napadeného rozhodnutí, přičemž dospěl k závěru, že žaloba není důvodná. Ve věci přitom rozhodl bez nařízení jednání, neboť s takovým postupem účastníci řízení vyjádřili ve smyslu § 51 odst. 1 s. ř. s. souhlas (obě strany žaloby mlčky).
25. Předmětem sporu mezi žalobkyní a žalovaným je, zda žalovaný přezkoumatelným způsobem dospěl k závěru, že došlo k takové změně skutečností rozhodných pro nárok na příspěvek, že příspěvek žalobkyni nenáleží.
26. Podle § 7 odst. 2 věta první zákona o sociálních službách má nárok na příspěvek na péči osoba uvedená v § 4 odst. 1, která z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebuje pomoc jiné fyzické osoby při zvládání ZŽP v rozsahu stanoveném stupněm závislosti podle § 8 [...].
27. Podle § 8 odst. 2 zákona o sociálních službách se osoba starší 18 let věku považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve
 - a) stupni I (lehká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat tři nebo čtyři základní životní potřeby,
 - b) stupni II (středně těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat pět nebo šest ZŽP,
 a vyžaduje každodenní pomoc, dohled nebo péči jiné fyzické osoby.
28. Podle § 9 odst. 1 zákona o sociálních službách se při posuzování stupně závislosti na pomoci jiné osoby hodnotí schopnost zvládat těchto deset ZŽP: „mobilita“, „orientace“, „komunikace“, „stravování“, „oblékání a obouvání“, „tělesná hygiena“, „výkon fyziologické potřeby“, „péče o zdraví“, „osobní aktivity“ a „péče o domácnost“.
29. Podle § 9 odst. 4 zákona o sociálních službách se při hodnocení schopnosti zvládat základní životní potřeby hodnotí funkční dopad dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu na schopnost zvládat ZŽP; přitom se nepřihlíží k pomoci, dohledu nebo péči, která nevyplývá z funkčního dopadu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.
30. Podle § 9 odst. 5 zákona o sociálních službách musí pro uznání závislosti v příslušné základní životní potřebě existovat příčinná souvislost mezi poruchou funkčních schopností z důvodu nepříznivého zdravotního stavu a pozbytím schopnosti zvládat ZŽP v přijatelném standardu. Funkční schopnosti se hodnotí s využíváním zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využíváním běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení v domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku.
31. Podle § 14 odst. 5 zákona o sociálních službách, změní-li se skutečnosti rozhodné pro nárok

na příspěvek tak, že příspěvek nenáleží, příspěvek se odejme od prvního dne kalendářního měsíce následujícího po kalendářním měsíci, v němž byl příspěvek vyplacen.

32. Podle přílohy č. 1 prováděcí vyhlášky jsou ZŽP „mobilita“, „oblékání a obouvání“ a „výkon fyziologické potřeby“ vymezeny následujícím způsobem:
- a) **Mobilita:** Za schopnost zvládat tuto ZŽP se považuje stav, kdy osoba je schopna zvládat vstávání a usedání, stoj, zaujímat a měnit polohy, pohybovat se chůzí krok za krokem, popřípadě i s přerušováním zastávkami, v bytě a běžném terénu v dosahu alespoň 200 m, a to i po nerovném povrchu, otevírat a zavírat dveře, chůzi po schodech v rozsahu jednoho patra směrem nahoru i dolů, nastupovat a vystupovat z dopravních prostředků včetně bariérových, a používat je.
 - b) **Oblékání a obouvání:** Za schopnost zvládat tuto ZŽP se považuje stav, kdy osoba je schopna vybrat si oblečení a obutí přiměřeně okolnostem, rozeznat rub i líc oblečení a správně je vrstvit, oblékat se a obouvat se, svlékat se a zouvat se, manipulovat s oblečením v souvislosti s denním režimem.
 - c) **Tělesná hygiena:** Za schopnost zvládat tuto ZŽP se považuje stav, kdy osoba je schopna použít hygienické zařízení, dodržovat tělesnou hygienu, mýt si a osušovat si jednotlivé části těla, provádět celkovou hygienu, česat se, provádět ústní hygienu, holit se.
33. Předpokladem pro aplikaci ustanovení § 14 odst. 5 zákona o sociálních službách je to, že k odejmutí příspěvku na péči lze přistoupit pouze v případě změny (dosavadních) rozhodných skutečností. Pro projednáváný případ je specifické to, že změna okolností nenastala podle žalovaného (a úřadu práce) ve zdravotním stavu žalobkyně (nezlepšil se natolik, aby přestala splňovat podmínky pro přiznání příspěvku na péči), ale změna nastala v hodnocení (již i dříve zjištěného) zdravotního stavu žalobkyně; žalovaný tedy nekonstatoval, že by se zdravotní stav žalobkyně jakkoli zlepšil nebo zlepšoval oproti době, kdy byl žalobkyni příspěvek na péči přiznán, ale zpochybnil dřívější závěry posudkových lékařů, které považoval za nadhodnocené a skutková zjištění o zdravotním stavu žalobkyně nepovažoval za takového charakteru, aby v jejich důsledku byla žalobkyně závislá na pomoci jiné fyzické osoby. Podle žalovaného tak ani na základě dříve doloženého zdravotního stavu žalobkyně nebyly splněny podmínky pro závěr, že by byla žalobkyně závislá na pomoci jiné fyzické osoby ve smyslu § 7 odst. 2 zákona o sociálních službách.
34. Zároveň soud nepřehlédl, že rozhodnutí úřadu práce ze dne 1. 11. 2016, č. j. 64003/2016/AAE, kterým úřad práce žalobkyni přiznal příspěvek na péči z důvodu, že ji považoval za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II – středně těžká závislost, vycházel z posudku posudkové lékařky ze dne 17. 5. 2016, ve kterém bylo spíše heslovitě konstatováno nezvládání konkrétních ZŽP (např. u ZŽP oblékání a obouvání je toliko uvedeno, že je problematické natahování ponožek a kalhot, avšak posudková lékařka nevysvětlila, jestli hodnocení *problematické* znamená závěr, že žalobkyně si nezvládne ponožky a kalhoty natáhnout vůbec, nebo nikoli tak, aby to bylo vyhodnoceno jako zvládání dané aktivity v požadovaném standardu, či zda je možné tuto problematičnost kompenzovat např. volnějším střihem uvedeného oblečení), v daném případě tak posudková komise neměla k dispozici ani konkrétní argumenty a hodnocení, se kterými by mohla v příslušném posudku adekvátně polemizovat, ale měla k dispozici toliko jen konečné závěry o nezvládání některých ZŽP.
35. V posudku posudkové komise ze dne 4. 5. 2021 je přitom oproti posudku posudkové lékařky

ze dne 17. 5. 2016 podrobněji rozpracováno zvládání sporných ZŽP (mobilita, tělesná hygiena, oblékání a obouvání), resp. posudková komise učinila nejprve konkrétní skutková zjištění z dostupných lékařských zpráv, přičemž v souvislosti se zvládáním ZŽP mobilita a tělesná hygiena uvedla, že zjištěné postižení pohybového aparátu umožňovalo žalobkyni dané ZŽP zvládat (z posudku posudkové lékařky ze dne 17. 5. 2016 přitom nevyplývalo, že by ZŽP mobilita a tělesná hygiena nebyly zvládány z jiného důvodu než právě pro postižení pohybového aparátu a ani žalobkyně netvrdila, že tyto ZŽP nezvládá z psychických důvodů). U ZŽP oblékání a obouvání pak posudková komise zhodnotila, že pohybové, duševní i smyslové funkce žalobkyně umožňují provádění aktivit dostatečným způsobem.

36. Žalovaný přitom upozorňoval na to, že zvládání ZŽP se hodnotí s využitím běžně dostupných pomůcek, předmětů denní potřeby nebo vybavení v domácnosti nebo s využitím zdravotního prostředku. K tomu soud doplňuje, že i podle instrukce náměstkyně MPSV pro řízení sociálně pojistných systémů č. 15/2016, vydané pod č. j. MPSV-2016/167372-740 (dále jen „instrukce“), která představuje správní praxi žalovaného, se za neschopnost mobility nepovažuje chůze, kterou je osoba schopna zvládnout každodenní pohyb po bytě třeba s přidržováním se nábytku, mimo byt a mimo bydliště za pomoci opěrných pomůcek, tj. hůlek, francouzských holí, event. chodítka. Uváděla-li žalobkyně, že pro pohyb v domácnosti musí využívat oporu nábytku, tak přestože to žalobkyni v pohybu omezuje, nelze takové omezení vyhodnotit jako nezvládání ZŽP mobilita a uvedená tvrzení nemají vliv na závěry žalovaného o schopnosti žalobkyně zvládat ZŽP mobilita.
37. Ohledně tvrzené ztuhlosti, která žalobkyni brání se ihned po probuzení obout, resp. která jí umožňuje se obout až po několika hodinách, pak nebyl shledán objektivní podklad ve zdravotním stavu. Žalovaný rekapituloval z lékařských zpráv zdravotní stav žalobkyně, a to i se zaměřením na pohybový aparát, přičemž opakovaně konstatoval, že má žalobkyně omezenou hybnost bederní páteře (konstatoval např. z lékařských zpráv, že je žalobkyně schopna se předklonit ke kolenům, resp. do poloviny bérců apod.), případně, že se bederní páteř hůře rozvíjí, avšak zjištěná degenerativní onemocnění neshledal v rozsahu, že by žalobkyni bránily samostatně zvládat jednotlivé aktivity. K tomu soud ještě doplňuje, že podle § 9 odst. 4 zákona o sociálních službách se nepřihlíží k pomoci, dohledu nebo péči, která nevyplývá z funkčního dopadu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu; tj. nepostačuje, aby posuzovaná osoba tvrdila, že jí jiná osoba s dílčími úkony pomáhá nebo že o ni pečuje, ale tato pomoc nebo péče musí vyplývat z funkčního dopadu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu (bez takové péče nebo pomoci není možné uvedenou aktivitu zvládnout anebo zvládnout v přijatelné kvalitě).
38. Z vyjádření žalobkyně ze dne 21. 5. 2021 k posudku posudkové komise pak vyplývá, že nesouhlasila s posouzením zdravotního stavu a předložila žalovanému snímky páteře z roku 2010 a 2020. Z uvedeného vyjádření lze seznat, že žalobkyně dovozovala svou závislost na pomoci jiné fyzické osoby z důvodu postižení pohybového aparátu a dovolávala se tak objektivních zjištění konkrétních lékařských zpráv, resp. i záznamů (snímků páteře). Posudková komise se přitom k předloženým zprávám vyjádřila dne 15. 6. 2021 a žalovaný toto vyjádření převzal do napadeného rozhodnutí. Podle posudkové komise přitom předložený ortopedický nález neprokazuje zhoršení zdravotního stavu dlouhodobého charakteru, které by vedlo k nezvládání více ZŽP než bylo uznáno posudkovou komisí v posudku ze dne 4. 5. 2021. Zároveň konstatovala, že po vyhodnocení skutečností, které vedly k požadavku na doplňující posudek, neshledala od 20. 8. 2018 důvody pro změnu již přijatého posudkového závěru.

39. Ačkoli se žalobkyně v žalobě dovolávala toho, že žalovaný vycházel z neaktuálního sociálního šetření, tak z napadeného rozhodnutí, resp. i z posudku posudkové komise je zřejmé, že k odejmutí příspěvku na péči nedošlo z důvodu zlepšení zdravotního stavu žalobkyně, ale z důvodu, že ani skutková zjištění učiněná v roce 2016, která jsou srovnatelná se zjištěními ohledně zdravotního stavu žalobkyně po tomto datu, nepovažoval žalovaný za dostatečná pro závěr, že by byla žalobkyně osobou závislou na pomoci jiné fyzické osoby. Zároveň v předmětných aktuálních lékařských zprávách nebylo doloženo, že by se zdravotní stav žalobkyně zhoršil způsobem, že by bylo možné dovodit závěr o nezvládnání dalších ZŽP nad rámec ZŽP osobní aktivity a péče o domácnost.
40. Ačkoli lze s žalobkyní souhlasit v tom, že by měl žalovaný vycházet při svém rozhodování z aktuálních skutkových zjištění (žalobkyně nepovažovala zprávu ze sociálního šetření ze září 2018 za dostatečně aktuální), tak v projednávaném případě soud nepovažuje za nesprávné, že žalovaný vycházel právě i ze skutkových zjištění učiněných v průběhu sociálního šetření ze září 2018 a nezajistil si provedení nového sociálního šetření. V průběhu správního řízení nenastaly takové okolnosti, které by zpochybnily skutkový stav zjištěný v průběhu sociálního šetření v září 2018, ani z novějších lékařských zpráv nevyplývalo, že by došlo ke zhoršení zdravotního stavu žalobkyně takovým způsobem, který by mohl indikovat nezvládnání některých dalších ZŽP.
41. Žalovaný přezkoumatelným způsobem vysvětlil, proč rozhodl o odejmutí příspěvku na péči žalobkyni, přičemž rozhodné bylo nikoli to, že by došlo ke zlepšení zdravotního stavu žalobkyně, ale to, že ani dříve učiněná skutková zjištění nesvědčila podle žalovaného o tom, že by byla žalobkyně osobou závislou na péči jiné fyzické osoby.
42. Zároveň není pravdivé tvrzení, že by žalovaný (resp. posudková komise) toliko (bez dalšího) konstatoval, že je žalobkyně schopna zvládat všechny ZŽP (vyjma osobních aktivit a péče o domácnost). Žalovaný rekapituloval zjištěné skutkové okolnosti jak ze sociálního šetření, tak z jednotlivých lékařských zpráv, přičemž pro sporné ZŽP (mobilita, tělesná hygiena, oblékání a obouvání) podrobněji vyjmenoval, které dílčí (a rozhodné) aktivity lze považovat za zvládnuté. Byť má zdejší soud za to, že by bylo možné se podrobněji vypořádat s hodnocením zvládnutí dílčích aktivit jednotlivých ZŽP, a žalovanému lze vytknout i to, že doslovně přebírá odůvodnění vyslovené v posudku posudkové komise, tak má zdejší soud za to, že napadené rozhodnutí ještě obстоjí, neboť z něho lze seznat konkrétní důvody rozhodnutí. Žalovaný odůvodnil, že postižení pohybového aparátu žalobkyně je takového rozsahu, že jí umožňuje samostatně zvládat dílčí aktivity příslušných ZŽP a mentální deficit není charakteru, že by navozoval těžké či zvlášť těžké funkční postižení nebo úplnou funkční ztrátu, pro které by dané potřeby žalobkyně nezvládala samostatně (byť i například s využitím běžných facilitátorů) v přijatelném standardu.
43. Přestože z vyjádření žalobkyně vyplývá, že je její zdravotní stav neuspokojivý a že v jeho důsledku čelí každodenním omezením při výkonu jednotlivých aktivit, tak ze správního spisu, resp. napadeného rozhodnutí, nevyplývá, že by se žalovaný opomenul zabývat tvrzenými obtížemi žalobkyně; žalovaný byl seznámen s tím, že dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav žalobkyně je způsoben postižením páteře s omezením dynamiky páteře a kořenovým drážděním při degenerativních změnách, a dále s anomální osobností žalobkyně s úzkostnými a depresivními příznaky, přesto i v důsledku těchto zjištění považoval žalovaný za nezvládnuté toliko ZŽP osobní aktivity a péči o domácnost.

Závěr a rozhodnutí o náhradě nákladů řízení

44. Vzhledem k tomu, že soud neshledal žalobní body důvodnými a nezjistil ani žádnou vadu, k níž by byl povinen přihlédnout i bez námítky, byla žaloba zamítnuta jako nedůvodná (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).
45. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. Žalobkyně ve věci neměla úspěch, a proto nemá právo na náhradu nákladů dle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení dle § 60 odst. 2 s. ř. s.

Poučení :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 16. května 2023

Mgr. Martina Kotouček Mikolášková, v.r.
soudkyně